Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

KONTROLLIARUANNE

28.04.2003 nr 2-5/03/22

Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

Tallinn
2003

Sisukord

SISSEJUHATUS **3**

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD **4**

1.1. Riigikontrolli pädevus **4**

1.2. Auditi eesmärk **4**

1.3. Vastavus standarditele **4**

1.4. Vastutus aruande õigsuse eest **4**

2. ARVAMUS BALTI KAITSEKOLLEDŽI 2002. A RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOHTA **5**

2.1. Märkus: **5**

2.2. Riigikontrolli arvamus **5**

2.3. Muud tähelepanekud **6**

2.4. Ettepanekud **6**

2.5. Balti Kaitsekolledži seisukohad **7**

BALTI KAITSEKOLLEDŽI VASTUS **8**

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Balti Kaitsekolledži 31.12.2002 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet. Audit viidi läbi ajavahemikul 17.02–03.03.2003 Riigikontrolli 2003. aasta tööplaani alusel.

Balti Kaitsekolledži (edaspidi ka kolledž) finantseerimis-, raamatupidamis- ja auditeerimispõhimõtted on sätestatud Balti riikide ja toetavate osapoolte vahel sõlmitud Vastastikuse Mõistmise Memorandumis[1] (edaspidi memorandumis). Viimasest tulenevalt korraldab kolledž oma raamatupidamisarvestust vastavalt Eesti Vabariigi (võõrustav osapool) õigusaktidele, mida täpsustavad ja täiendavad kolledži nõukogu kinnitatud rahandus- ja raamatupidamiskorraldused.

Raamatupidamise korraldamisel ja aruande koostamisel on kolledž lähtunud Eesti Vabariigi avaliku sektori raamatupidamist ja aruandlust reguleerivatest õigusaktidest[2].

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuhi kt Õie Soovik ja töögrupis osales audiitor Merike Starovoitov.

[1] Vastastikuse Mõistmise Memorandum Eesti Vabariigi kaitseministri, Läti Vabariigi kaitseministri, Leedu Vabariigi rahvusliku kaitseministri ja Taani Kuningriigi kaitseministri, Soome Vabariigi kaitseministri, Saksamaa Liitvabariigi kaitseministri, Hollandi Kuningriigi kaitseministri, Norra Kuningriigi kaitseministri, Poola Vabariigi rahvusliku kaitseministri, Rootsi Kuningriigi kaitseministri, Šveitsi Konföderatsiooni kaitseministri, Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriigi kaitseministri vahel koostöö kohta Eesti Vabariigis asuva Balti Kaitsekolledži rajamisel, tegutsemisel, juhtimisel ning esialgsel finantseerimisel ja personali lähetamisel

[2] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

2000. aastal auditeeris kolledži finantsaruandeid Rootsi Riigikontroll, sest Rootsi oli projekti eesistujamaa staatuses. Kuna rahastamisskeemi järk-järgulise muutmise tulemusena hakkavad kolledžit lähitulevikus rahastama toetajariikide asemel kolm Balti riiki, näevad toetajariigid kolledži auditeerimist Eesti riigi kohustusena. Eesti Vabariigi kaitseminister on Riigikontrollile esitanud vastavasisulise ettepaneku[3]. Riigikontroll on auditeerinud kolledži raamatupidamise aastaaruandeid igal aastal alates 2001. aastast.

1.2. Auditi eesmärk

Auditi eesmärk on avaldada arvamust kolledži 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta. Arvamust avaldades tuginetakse järgmistele põhikriteeriumidele:

- Kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti
- Kas varad on tegelikult kolledži omad ja võlad asutuse kohustused
- Kas varad ja kohustused tegelikkuses eksisteerivad
- Kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud
- Kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus
- Kas kolledži raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale, ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele.

Finantsjuhtimisele ja sisekontrollisüsteemidele üldhinnangut käesoleva auditi tulemusena ei anta, kuid tuuakse välja olulisemad tähelepanekud auditi käigus avastatud puuduste kohta.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[4] auditeerimisstandarditega. Nimetatud standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus oleme väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi. Arvame, et meie audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks kolledži raamatupidamise aastaaruande kohta.

1.4. Vastutus aruande õigsuse eest

Aruande koostamise ning selles sisalduva informatsiooni õigsuse eest vastutavad kolledži juht Michael Hesselholt Clemmesen ning raamatupidamise eest vastutav isik Jana Lundblad.

---

[3] Kaitseministri 11.01.2000. a kiri nr 1-430/5629

[4] INTOSAI – International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all (Tõlkija märkus)

2. Arvamus Balti Kaitsekolledži 2002. a raamatupidamise aastaaruande kohta

2.1. Märkus:

2.1.1. Balti Kaitsekolledži raamatupidamise aastaaruanne ei kajasta kõiki kolledži varasid, kohustusi, tulusid ega kulusid:

- Eesti Vabariigi riigieelarvest kolledžile eraldatud vahendite kasutamise kohta peetakse eraldi raamatupidamisarvestust ja koostatakse eraldi aastaaruanne. Auditeerimata andmetel on kolledžile eraldatud 2002. a riigieelarvest 5 247 227 krooni. Seisuga 31.12.2002 ei kajastu meie poolt auditeeritud raamatupidamise aastaaruandes kolledži varad summas 493 824 krooni ega ka kahjum 640 256 krooni.

- Aruandes ei kajastu asutajariikide (Taani, Šveits, Rootsi, Norra, Island, Soome, Holland) ja Balti riikide poolt eraldatud vahendid isikkoosseisu ja kadettide lähetamisega seotud kuludeks, sh majutuskulud, töötasud, päevarahad ning sõidukulud kolledžisse ja tagasi. Vastastikkuse Mõistmise memorandumi[5] kohaselt on nende kulude katmine iga riigi kohustus.

- Aruandes on kajastamata Leedu poolt tasutud iga-aastase NATO-reisi transpordikulud, mis kooskõlas nõukogu otsusega tasaarveldati Leedu osamaksega. Sellest tulenevalt on kolledži tulud ja kulud 2002. aastal näidatud tegelikust väiksemana summas 160 300 krooni.

Oleme arvamusel, et kolledži majandustegevuse kajastamine eraldi aruannetes ei anna terviklikku ülevaadet õppeasutuse tegevusest, varadest ega ülalpidamiseks vajalikest kuludest. Nimetatud probleemi tõime välja juba meie eelmise aasta auditi käigus[6]. Samuti ei nõustu me tulude ja kulude saldeerimisega aruandes.

2.2. Riigikontrolli arvamus

Meie arvates, arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktis 2.1.1 kirjeldatud asjaolu võimalik mõju, on ülalmainitud raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab Balti Kaitsekolledži 2002. a tulemiks 183 625 krooni ja bilansimahuks 31.12.2002 seisuga 8 493 347 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 05.12.2002 määrusega nr 143 "2002. a raamatupidamise aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".

[5] Vastastikuse Mõistmise Memorandum Eesti Vabariigi kaitseministri, Läti Vabariigi kaitseministri, Leedu Vabariigi rahvusliku kaitseministri ja Taani Kuningriigi kaitseministri, Soome Vabariigi kaitseministri, Saksamaa Liitvabariigi kaitseministri, Hollandi Kuningriigi kaitseministri, Norra Kuningriigi kaitseministri, Poola Vabariigi rahvusliku kaitseministri, Rootsi Kuningriigi kaitseministri, Šveitsi Konföderatsiooni kaitseministri, Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriigi kaitseministri vahel koostöö kohta Eesti Vabariigis asuva Balti Kaitsekolledži rajamisel, tegutsemisel, juhtimisel ning esialgsel finantseerimisel ja personali lähetamisel osa X p 10.2

[6] Riigikontrolli kontrolliaruanne nr 2-5/02/3 24.05.2002 "Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta"

2.3. Muud tähelepanekud

2.3.1. Kolledži raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda eelarve täitmise aruannet. Kolledži nõukogu on kinnitanud nii 2002. aasta tulu- kui ka kulueelarve. Sellest tulenevalt oleme arvamusel, et nõukogule esitatav aastaaruanne võiks sisaldada ka eelarve täitmise aruannet, et nõukogul oleks ülevaade, kas kulud on tehtud kooskõlas eelarvega.

2.3.2. Kolledži raamatupidamise sise-eeskirjades on reguleerimata deebetkaartide kasutamise kord. Sellest tulenevalt kajastatakse deebetkaardiga sooritatud tehinguid raamatupidamises panga väljavõtte alusel, millele on lisatud kuludokumendid. Deebetkaardi kasutaja puhul on tegemist aruandva isikuga. Vastavalt kolledži raamatupidamise sise-eeskirjadele[7] tuleb aruandval isikul esitada majanduskulude aruanne, mis kuulub kinnitamisele kolledži ülema poolt, juhul kui kulud on põhjendatud. Oleme arvamusel, et sisekontrolli tõhustamiseks tuleb täiendada raamatupidamise sise-eeskirju ning sätestada koostatavad aruanded, tähtajad, kinnitajad ja vastutajad.

2.3.3. Valuutasaldode ümberhindamisel ei koostata algdokumenti (memoriaalorderit). Selgituste kohaselt on see tingitud asjaolust, et raamatupidamisprogramm ei võimalda nimetatud tehingust teha väljatrükki. Juhime tähelepanu, et vastavalt raamatupidamise seadusele[8] on aruande koostamisel tehtavate reguleerimiskannete algdokumendiks raamatupidamises koostatud memoriaalorder.

2.3.4. Raamatupidamises registreeritakse kassa sissetulekuorderid kasvavalt aasta algusest. Auditi käigus tuvastasime, et kassaraamatus ei ole sissetulekuorderite numeratsioon järjepidev. Näiteks oli raamatupidamises kajastatud 2 sissetulekuorderit sama numbriga (KS00029). Mõlemad olid koostatud 09.12.2002, kuid raha maksjad ja summad olid erinevad. Sellest tulenevalt ei saa me olla kindlad, kas kolledži aruanne sisaldab kõiki majandustehinguid ja kas kõik majandustehingud, mis aruandes kajastuvad, on kolledži omad.

2.3.5. Kolledž on maksnud mõne hankija arveid topelt: näiteks AS-i Promotek arve nr 547, 25.06.2002 summas 9 848 krooni – 27.06.2002 maksekorraldusega nr 272 (tasutud faksiga saadetud arve alusel) ja 25.07.2002 maksekorraldusega nr 292 (tasutud originaalarve alusel). Lisaks selgus pangaväljavõtete kontrollimisel, et hankijad on korduvalt tagastanud ekslikult makstud summasid: näiteks on AS Proplastik tagastanud 26.09.2002 ekslikult makstud summa 5 255 krooni. Riigikontroll juhib tähelepanu, et vastavalt raamatupidamise seadusele kajastatakse majandustehingud algdokumendi alusel[9]. Faksi puhul on tegu algdokumendi koopiaga.

2.4. Ettepanekud

Tulenevalt kontrolliaruande punktides 2.1.1. ja 2.3.1. kuni 2.3.5 esitatud märkustest teeb Riigikontroll Balti Kaitsekolledžile järgmised ettepanekud:

- Kajastada kolledži kogu majandustegevus ühes aruandes, et tagada terviklik ülevaade õppeasutuse tegevusest, varadest ja ülalpidamiseks vajalikest kuludest. Vajadusel (toetajariikide soovidest lähtudes) võib kaaluda aruandluse esitamist toetajariikide lõikes.

[7] Balti Kaitsekolledži raamatupidamise sise-eeskiri (kinnitatud 16.02.02 käskkirjaga nr 4) p 5.1.3.2.1
[8] Raamatupidamise seadus § 7 lg 2
[9] Raamatupidamise seadus § 7 lg 2

- Lisada raamatupidamise aastaaruandele eelarve täitmise aruanne.
- Täiendada raamatupidamise protseduure selliselt, et:
  - memoriaalorderid koostatakse ka valuutasaldode ümberhindamiste kohta;
  - oleks välistatud kassaorderite numbrite kordumine;
  - oleks välistatud raamatupidamisekannete teostamine ilma algdokumendita;
  - oleks sätestatud deebetkaartide kasutamise, aruandluse ja kinnitamise kord.

2.5. Balti Kaitsekolledži seisukohad

Kolledži ülem, brigaadikindral M.H.Clemmessen on käesolevas aruandes toodud seisukohti kommenteerinud järgmiselt:

- Märkus 2.1.1 lõik 1. Nõustub märkusega. Lisades, et nimetatud probleemi peavad lahendama Kaitseministeerium ja Kaitsejõudude Peastaap.
- Märkus 2.1.1 lõik 2. Ei nõustu märkusega, kuna toetajariigid ei ole kokkuleppinud sellise aruandluse kohustuses.
- Märkus 2.1.1. lõik 3. Ei nõustu märkusega, kuna ühegi toetajariigi puhul ei peeta tasutud kulude kohta eraldi arvestust.
- Tähelepanek 2.3.1. Ei nõustu tähelepanekuga, kuna eelarve täitmise aruannet esitatakse vastavalt nõukogu nõudmisele ning vastava aruande lisamist aastaaruandele ei peeta vajalikuks.
- Nõustub tähelepanekutega 2.3.2. kuni 2.3.5. ning vastavate ettepanekutega

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Balti Kaitsekolledži vastus

BALTIC
AD SECURITATEM PATRIARUM

BALTI KAITSEKOLLEDŽ

Pr Kaie Karniol
Riigikontroll
Finantsauditi osakond

Meie 22.04.2003 nr 6.5.0/1069

Vastus Teie poolt saadetud eelnõule 10.aprillist 2003.a Balti Kaitsekolledži 2002.a raamatupidamise aastaaruande kohta

Toon välja meiepoolsed seisukohad ja arvamused vastates Teie eelnõus viidatud punktidele järjekorras:

2.1.1.

1. lõik - Kolledži esindajana jagan Teie arvamust, et Eesti Vabariigi riigieelarvest eraldatud vahendid võiksid kajastuda ühtses Balti Kaitsekolledži aruandes. Nimetatud probleem tõstatati ka 2001.aasta auditeerimise käigus, kuid see tuleks lahendada Kaitseministeeriumi ja Kaitsejõudude Peastaabi tasandil.

2. lõik –Kuna ei ole eelnevalt riikide vahel kokku lepitud antud kulutuste kohta aruannete vormistamist, siis ei ole Balti Kaitsekolledži finantsosakond kohustatud selllist aruandlust pidama. Selliseks aruandluseks vajaminevaid andmeid ei ole finantsosakonnal õigus teistelt riikidelt nõuda, kui riigid ise vabatahtlikult seda teha ei ole soovinud.

3. lõik – Balti Kaitsekolledž ei pea Leedu Vabariigi poolt tasutud kulude kohta eraldi arvestust. Seda ei ole tehtud ka ühegi teise toetajariigi puhul.

2.3.1. Nõukogul on ülevaade Balti Kaitsekolledži eelarve täitmisest. See esitatakse vastavalt nõukogu nõudmisel. Aastaaruande juurde eraldi lisana eelarve täitmise aruannet ei pea vajalikuks ja seda ei kohusta tegema ka ükski Eesti seadus.

2.3.2.

Oleme nõus Teie poolt punktis 2.3.2. märgituga ning vastavad muudatused tehakse Balti Kaitsekolledži raamatupidamise sise-eeskirjadesse. Kuna deebetkaarti hakati kasutama 2002. aasta keskel (juunist 2002), ei ole jõutud vastavaid muudatusi sise-eeskirjadesse teha. Alates 2003. aasta 1. jaanuarist on deebetkaardi kasutaja käsitletav kui aruandev isik ning ta on kohustatud nõutud aruandeid esitama raamatupidamisele.

2.3.3.

Punktis 2.3.3. märgitud valuutasaldode ümberhindamise kohta on raamatupidamises vajalikud dokumendid tehtud ning valuutajäägid võrreldes pangaga ühtivad. Kahjuks ei võimalda raamatupidamisprogramm (uuendamise tõttu) sellekohast väljatrükki teha, mistõttu ei ole

Riia 12
51013 TARTU
Tel 07 314 000
Faks 07 314 050
Email info@bdcol.ee

23.04.2003 2-9.1-FA/03/1069-2

võimalik valuutakursi muutusi paberil näidata. Teostatud dokumendid ei ole memoriaalorderi nime all, vaid pangas tehtud korrektiivdokumendid, millega on valuutakursi muutused kajastatud vastavalt kasumina/kahjumina. Ühendust on võetud raamatupidamisprogrammi hooldajaga, kes antud probleemiga tegeleb.

2.3.4.

Punktis 2.3.4. märgitud kassa dokumendid olid sisestatud kaks korda. Selle põhjuseks oli r/p programmi uuendamine aasta keskel. R/p programm oli koostanud kassa sissetuleku orderi nr KS00029 ning raamatupidaja tegi ekslikult sama orderi numbriga KS29. Selline eksimus tõesti oli, kuid selle eksimuse põhjal ei saa järeldada, et kolledži aruanne sellest tulenevalt ei kajasta kõiki majandustehinguid või et oleks kajastatud võõraid ehk. mõnele teisele firmale kuuluvaid tehinguid-sissetulekuid.

2.3.5.

Punktis 2.3.5. on meie tähelepanu juhitud raamatupidamisseadusele, kus on kirjas, et majandustehinguid tohib teostada vaid algdokumendi alusel. Antud seaduse punktist on Balti Kaitsekolledži raamatupidamine väga hästi teadlik, kuid kahjuks tuleb aeg-ajalt ette (üldjuhul meie asukoha ja eripära tõttu) olukordi, kus üht või teist teenust on kohe vaja (näiteks majutusarved Leedust ja Lätist, mis tuleb tasuda enne õppuste algust, kusjuures originaalarve antakse üldjuhul hotellist lahkumisel). Mõnda teenust tellimata või selle eest saadud arvet tasumata jättes jääks õppus ära, mida kolledž endale lubada ei saa. Selliste olukordade ainuvõimalik lahend ongi olnud arvete kohene tasumine faksitud arve alusel, mis hiljem asendatakse originaalarvega. Sarnaselt tasuti arve AS-le Proplastik, kuna faksi ja originaalarve saabumisel oli kuu aega vahet (kahjuks kipuvad ka firmad unustama, et faksiga saadetud arve tuleb võimalikult kiiresti asendada originaaliga), mistõttu tekkis ebaselgus arve tasumise suhtes. Promotek AS-i (BALTDEFCOL-i logoga kruuside valmistaja) ja Proplastik AS-i (õppematerjalide valmistaja) puhul on tegemist hankijatega, kellega on Balti Kaitsekolledžil väga tihe koostöö. Ettemaksed likvideeriti kiiresti.
Sarnaseid olukordi ei ole juhtunud tihti, kuid ei saa ka lubada, et Balti Kaitsekolledž edaspidi ei tasu mõningaid ostetud teenuseid faksitud arve alusel, kui need on ülimalt kiireloomulised või nendest sõltub mõne õppuse või seminari toimumine, nii nagu oli ka Proplastik AS-i ning Promotek AS-i puhul. Lubada saame raamatupidamise seisukohalt olla hoolsamad, et tasutud faksiarveid ei tasutaks teistkordselt originaalarve saabudes.

Lugupidamisega

Michael H. Clemmesen
Brigaadikindral
Ülem